

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Камен Димитров Петров, УНСС, съгласно
Заповед № РД 38-70 / 07.02.2023 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“
да участва в научно жури за придобиване на
образователна и научна степен „Доктор“

Професионално направление на рецензента: 3.7 Администрация и управление и 4.4
Науки за земята

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен
„доктор“ по научна специалност „: 4.4. НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА
ДП ИКОНОМИЧЕСКА И СОЦИАЛНА ГЕОГРАФИЯ – РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА
ИНДУСТРИАЛИЗИЦИЯТА

на тема: „„Регионален анализ на разпространението на инфекциозни заболявания
по селскостопанските животни в южните погранични територии на България“

Дисертант: – Катрин Гоцова

Изисквания, относно формата и съдържанието на рецензията: Законът за развитие
на академичния състав в Р. България, Правилникът за приложението му, Правилникът
за развитие на академичния състав в СУ Св. Кл. Охридски, традициите и академичните
практики в рецензентската дейност при придобиване на образователна и научна степен
„доктор“

1. Информация за докторанта

Докторант Катрин Гоцова се е обучавала в Докторска програма „Икономическа и
социална география“ – Регионално развитие на индустриализацията. Геолого-
географски факултет. Катедра „Регионална и политическа география. Професионално
направление 4.4. Науки за земята.. Дисертант Гоцова е завършила ветеринарна
медицина с професионална квалификация „Ветеринарен лекар. Богата. Кратката
справка за кариерното развитие на докторанта е показателна за натрупан богат
професионален опит и добро познаване на практиката. Докторант Гоцова е положила
всичките си изпити успешно и изцяло е изпълнил индивидуалния си план.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Регионален анализ на разпространението на
инфекциозни заболявания по селскостопанските животни в южните погранични
територии на България“ е разработен на основата на определени обект, предмет,
цели, задачи и понятиен апарат. Теоретичната база, на която се гради дисертационния
труд е проведено проучване на трудовете на български и чуждестранни автори, данни,
предоставени от Министерството на земеделието, Световна организация за опазване
здравето на животните, Европейския орган за безопасност на храните и други

източници. Този труд е опит за систематизиране на сериозен проблем и решаването му от гледна точка на географските науки. Обект на изследването е териториалната дифузия на избрани инфекциозни заболявания по селскостопанските животни в България, а именно Африканска чума, Заразен нодуларен дерматит и Син език, които оказват социално-икономически натиск върху страната ни и са с атипичен характер от историческа перспектива.. Предмет на изследването са условията на разпространение, които въздействат на характеристиките на патогените, гостоприемниците и околната среда, както и тяхната взаимовръзка с разпространението на инфекциозни заболявания по селскостопанските животни на територията на страната, с преглед върху южните погранични територии на Република България. Формулираната цел да се направи регионален анализ на разпространението на инфекциозни заболявания по селскостопанските животни и да се 7 отчетат тенденции при тяхната дифузия в по-широк смисъл на територията на цялата страна, а в по-тесен в южните погранични територии на България, като се изследват факторите, които влияят на дифузията на инфекциозните заболявания и тяхното териториално разпространение. Поставени са следните изследователски задачи, на първо място да се изясни значението на медицинската география сред другите науки, ролята ѝ при изследването на епидемиологичните процеси, както и понятийно-терминологичния апарат за нуждите на интердисциплинарните изследвания. На второ място да се изследва влиянието на географското положение и географската среда в провеждането на медико-географски изследвания и как те влияят на дифузията на инфекциозни заболявания при селскостопанските животни. Трета задача е свързана с изследване на дифузните процеси в епидемичните вълни, чрез анализ на връзките между елементите на епизодичния процес. Четвъртата задача е посветена на опита да се анализира териториалното разпространение на конкретни заболявания и да се разкрият зависимостите в начина им на протичане. На последно място се определят и предлагат подобрения в мерките за контрола на инфекциозни заболявания по селскостопанските животни в България

Използваните източници са на български (13), английски (97) и други източници (18). Броят на цитираните източници е адекватен за подобно научно творчество, въпреки това съм убеден, че има публикации и на турски, гръцки, френски, сръбски и други автори. Включените източници като цяло са релевантни; добре подбрани; и отразяват съвременните постижения по разглеждания кръг от въпроси. Анализираните научни източници свидетелстват за добра осведоменост на дисертанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд.

В първа глава освен теоретични и методологически проблеми е очертан интердисциплинарния подход. Авторката Гоцва приема, че този подход допринася за по-доброто разбиране на причинно-следствените връзки при развитието на дифузните вълни на инфекциозни заболявания. Направен е опит за доказване на хипотезата, че доказаните през десетилетията предимства на медицинската география, успешно комбинират методологията на разнообразни научни дисциплини. Обърнато е внимание на многопосочните връзки между характеристиките на изследвания регион и протичането на заболявания. В следствие на анализа се изтъква необходимостта от целесъобразно съставяне на региони. Подобен подход е иновативен и в голяма степен помага да се решават и чисто географски въпроси, макар и да има известна условност в този подход. Така основния анализ, където са разгледани елементите на епизоотичния процес е ситуиран във Втора глава. В тази част на изследването са изведени характеристиките на условията, при които той се развиват процесите обект на изследването. Подчертано е единството на околната среда, с нейните социални, икономически, екологични и други компоненти, с тези на традиционните елементи на

епидемичната верига – патоген, гостоприемник и механизъм на предаване. Изяснено е мястото на дифузията на инфекциозни заболявания като един от видовете териториални дифузни процеси изобщо и като такава е разгледана като обект на математически и статистически проучвания. Авторката приема, че чрез генерирането на модели на дифузни процеси, са възможни опитите за прогнозиране на разпространението на заболявания. По естествен начин в трета глава, която трябва по условие е да е практически насочена е проведен регионален анализ на разпространението на три инфекциозни заболявания по селскостопанските животни. На практика при изясняването на тенденциите за териториално разпространение на три избрани заболявания са направени изводи и оценка, както и констатации, които не кореспондират с налагане на модел на провеждането на политики за постоянен мониторинг и променена среда. Още повече, че авторката Гоцова приема, че регионалните характеристики на страната осигуряват необходимите условия за поддържане на епизоотична вълна. Заключение е на прилично ниво, в него се прави опит да се осмисли дисертационния труд.

Обобщено приемам, че трудът има подчертан във висока степен характер на завършеност и по същество е дисертабилен. Като обща оценка можем да приемем с висока степен на валидност, че направените проучвания и анализа от тях може да бъде в помощ на развитието на науките за земята и ветеринарната медицина, а също е опит за извеждане на преден план на медицинската география. Това ни дава основание да приемем, че за реализиране на целта и задачите и за изследване на хипотезите е използван разнообразен методически инструментариум: системен подход, анализ, синтез, статистически анализ: дескриптивен, корелационен и факторен анализ, адаптирани към спецификата на изследваната проблематика. От използваните и цитирани литературни източници проличава задоволителна осведоменост на дисертант Гоцова по проблематиката на дисертационния труд, изследвана в българската и в чуждестранната научна литература..

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

С проведеното изследване е постигнато изпълнение на задачите и целта, поставени в дисертационния труд. Във всяка от трите глави последователно, ясно и с разбиране се следват съответните задачи и се представя тяхното решение. Методологията е правилно избрана и е обосновано нейното използване.

Постигнатото в първа, втора и трета глава дава основание за извода, че е налице добро познаване на анализирания обект, както и способност на докторанта да извършва научно-практически изследвания и анализи с разнообразен характер и инструментариум. В цялост работата му се достига до изпълняване на целта на изследването в посока на значението на географското положение и среда при провеждане на медико-географски изследвания, включително спецификата на отделните региони за изследваните заболявания. Важен принос е регионален анализ на икономически и социално значими епизоотичните процеси, както и предложените мерки, които адресират както социално-икономическите, така и медицинските предизвикателства. Също така се оценява съвременното място на медицинската география сред другите науки и е анализирана ролята ѝ при изследване на епизоотични процеси с изразени медико-географски характеристики.

В заключението на дисертационния труд са изведени конкретните резултати от научното изследване. Според мен целта на разработката е изпълнена като на практика реализираните задачи позволяват формулиране на приноси с научен и научно-приложен характер.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

По мое мнение, в разработката дисертант Гоцова е формулирала приноси, с които е оценила правдиво резултатите от проведеното изследване се открива зависимост между броя на дивите свине в инкубационен период и тези, достигнали летален край. В резултат на тази зависимост са различните резултати от еднаквите мерки през годините. Следователно предприетите мерки за ограничаване и ликвидиране на АЧС могат да бъдат съобразени със съответните нива на болестност, за постигането на по-добри резултати. Приемам в значителна степен за успешен и направения анализ, че за разширяването на географския обхват на много заболявания се предполага връзката им с климатичните промени, рядко за повечето учени се отдава възможност за категорично потвърждаване на зависимостта между двете. На практика тук мисля, че може да се дефинират още няколко приноса. На първо място в посока на връзката климатични фактори, поведението на човека и отглеждането на животните като фактор за ограничаване на заболяемостта и на второ място по отношение на превенцията чрез изготвяне на географски регистри за по-дълги периоди, които да показват тенденциите и особеностите на заболяемостта в животните.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В автореферата докторантът е посочил две публикации, свързани с темата на дисертационния труд, както следва: „Медицинската география в контактна зона между природните и обществени науки. – В: Сборник доклади от научни конференции „География и регионално развитие“. Фондация ЛОПС. Втората публикация е Анализ на териториалното разпространение на епизоотичната вълна на Син език през 2014 г. в България. – В: списание Геополитика. Така посочените публикации са по темата на дисертационния труд и са включени и представени на авторитетни научни форуми.

6. Оценка на автореферата

Докторант Гоцова е представила автореферат; списък с публикации по темата на дисертацията; и списък с търсените приноси; следователно са изпълнени формалните изисквания, за да бъде рецензиран дисертационния труд и да се пристъпи към процедурата за присъждане на докторската степен, съгласно Закона за развитие на академичния състав в РБ, Правилника за прилагането му, и вътрешната нормативна уредба на СУ. Конкретно са изяснени обектът, предметът и обхватът на изследването, както и основната цел и задачи. Определени са изследователската теза, методите на проучване и ограниченията при изследването. Според мен в автореферата докторант Гоцова добросъвестно и коректно е отразила съдържанието на дисертационния труд

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Внимателният прочит на дисертационния труд ми дава основание да обобщя, че не са допуснати съществени пропуски, неточности или противоречия. Несъмнените достоинства на дисертационния труд са налице, но към него могат и да се отправят, както бележки, така и препоръки. На практика имам две препоръки към автора. На първо място да разшири приложението на модела за оценка на изучава взаимовръзките между болестите и околната среда. На второ място да се развие авторовото мнение за възможните на медицинската география като съвкупност от връзките в триадата популация, околна среда и култура да наложи нов модел на поведение при отглеждането на животните. Тези препоръки по никакъв начин не накърняват достоинства на предложения дисертационен труд, а надявам се да насърчат търсенията на автора и за в бъдеще.

Заклучение

Дисертационният труд с автор докторант Катрин Гоцова по начин на разработка и по съдържание съответства на изискванията на ЗРАСРБ и на ППЗРАСРБ – за даване на образователната и научна степен „доктор” на автора му по научната специалност „Икономическа и социална география – регионално развитие на индустриализацията”.

Съобразно изискванията на чл.10, ал.1 от ЗРАСРБ настоящото становище завършва с положителна оценка на дисертационния труд. На това основание предлагам на членовете на почитаемия Научен съвет (Научното жури) да гласуват за даването на образователната и научна степен „доктор” на докторант госпожа Катрин Гоцова.

15.03.2023 г.

Град София

подпис:

проф. д-р Камен Петров